

Кожем'яка М. А., д. т. н. Яковенко О. Г.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах розвиток економіки України характеризується погіршенням та занепадом господарської діяльності більшості підприємств. Таке становище виникає через те, що на підприємствах невчасно враховують внутрішні та зовнішні фактори, які забезпечують сприятливі умови ефективного функціонування виробництва. Аби уникнути загострення даної ситуації, доцільно удосконалювати підходи до планування діяльності підприємств та забезпечити формування нової стратегії їх розвитку.

Нині актуальною проблемою сучасної економіки вважається необхідність визначення та удосконалення економічного аспекту управління розвитком підприємства на підставі урахування оцінки технічного стану, використання та виявлення виробничих ресурсів та шляхів їх підвищення, а також виявлення важливих чинників, які впливають на зміну рівня ефективного функціонування виробництва. Одним з наявним інструментом вирішення даної проблеми – є аутсорсинг. Аутсорсинг – передача компанією частини її завдань або процесів стороннім виконавцям на умовах субпідряду з метою скорочення витрат [1].

Варто зазначити, що аутсорсинг розвинувся не тільки в діяльності підприємницьких структур чи окремих підприємств, а активно використовується у функціонуванні громадських організацій та навіть державних органів влади [2].

Важливою причиною використання аутсорсингу у діяльності вітчизняних підприємств є фінансово-економічна криза. Підприємства не можуть утримувати самостійно кваліфікованого працівника і відповідно змушені наймати його ззовні, або працівник компанії стає фрілансером, і крім надання тих самих послуг для попереднього працедавця, виконує схожі функції і для інших компаній. З точки зору адміністративних витрат та оптимізації оподаткування, а також неповної зайнятості окремих працівників, які наймані ззовні, виходить значна економія у діяльності організацій. Згідно з оцінками підприємства, які передали на аутсорсинг окремі функції або непрофільні види діяльності, мають змогу отримати економію від 10 до 40 % [2].

Для розробки ефективного процесу економічного розвитку підприємства використовують метод аутсорсингу, з метою максимізації операційного прибутку підприємства в плановому році.

Метою використання такого процесу є максимізація валового (маржинального) прибутку за весь період аутсорсингу на підприємстві. Виникає необхідність визначити план оптимізації з урахуванням вже існуючих і використовуваних продуктів та послуг підприємства, а також величину валового (маржинального) прибутку на основі заданої цільової функції [3]:

$$\sum_{i=1}^I (p_i - AVC_i) * y_i \rightarrow \max, \quad (1)$$

де p_i – ціна виробу або послуги i ;

AVC_i – середні змінні витрати на одиницю виробу або послуги i ;

y_i – шуканий об'єм продажу продукції i послуг виробу i .

Для досягнення поставленої мети використовується загальна оптимізаційна модель операційного планування (рис. 1).

	Виріб типу			Об'єм продаж	Вартість виробництв
	1	2	3		
Виріб типу 1		S ₁₂	S ₁₃		X ₁
Виріб типу 2			S ₂₃	Y ₂	X ₂
Виріб типу 3				Y ₃	X ₃
Сирвина і матеріали	P _{n1}	P _{n2}	P _{n3}		P _m
Напівфабрикати з боку	P _{n+1.1}	P _{n+1.2}	P _{n+1.3}		P _{m+1}
Допоміжні матеріали	P _{n+2.1}	P _{n+2.2}	P _{n+2.3}		P _{m+2}
Електроенергія	P _{n+3.1}	P _{n+3.2}	P _{n+3.3}		P _{m+3}
Заробітна плата	P _{n+4.1}	P _{n+4.2}	P _{n+4.3}		P _{m+4}
Підсумок змінних витрат без внутрішніх напівфабрикат	VC ₁	VC ₂	VC ₃		VC
Неповна собівартість	VC ₁	VC ₂	VC ₃		VC
Валовий прибуток	PR ₁	PR ₂	PR ₃		PR
Постійні витрати	FC ₁	FC ₂	FC ₃		FC
Всього витрат	C ₁	C ₂	C ₃		C
Операційний (балансовий прибуток)	OPR ₁	OPR ₂	OPR ₃		OPR
Вартість виробництва	X ₁	X ₂	X ₃		

Рис. 1. Матрична модель калькулювання повної собівартості підприємства

На основі проведених розрахунків моделі використання аутсорсингу можна зробити висновок, що такий механізм дає можливість покращити поточний процес економічного розвитку підприємства на сьогоднішній момент часу (рис. 2).

Показники	Власне виробництво				Аутсорсинг		
	1Б81	1Б92	1П71	Всього	1Б92	1П71	Всього
Виробництво	47	10	7	64	22	16	38
Продаж	0	10	7	17	20	16	36
Точка беззбитковості		0	10	10	3	12	15
Постійні витрати	0	12650	75000	87650	14000	105666	119666
Валовий прибуток	0	17000	57600	74600	17000	176800	193800
Операційний прибуток	0	4200	12300	16500	7800	61020	68820
Об'єм реалізації	0	15000	25200	40200	95000	460300	555300

Рис. 1. Порівняння результатів

Аутсорсинг є сучасною формою співпраці між різними суб'єктами ринку, що дає змогу отримати взаємовигідні результати як у короткотерміновому, так і довготерміновому періоді. Така кооперація має усі шанси та можливості для інтенсивного розвитку як у розвинених країнах, так і в Україні. Важливо при цьому підібрати для кожної угоди та обставин оптимальну форму аутсорсингу.

Список використаних джерел:

1. Коток М. В. Аутсорсинг логістичних функцій торговельних підприємств / М. В. Коток // Товари і ринки. – 2011. – № 2. – С. 36–45.
2. Пономаренко В. С., Тридід О. М., Кизим М. О. Стратегія розвитку підприємства в умовах кризи: Монографія. – Х.: Вид. Дім «ІНЖЕК», 2003. – 328 с.
3. Череп А. В. Необхідність формування конкурентної стратегії підприємства машинобудівної галузі / А. В. Череп, Ю. М. Краснокутська // Ефективна економіка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/>